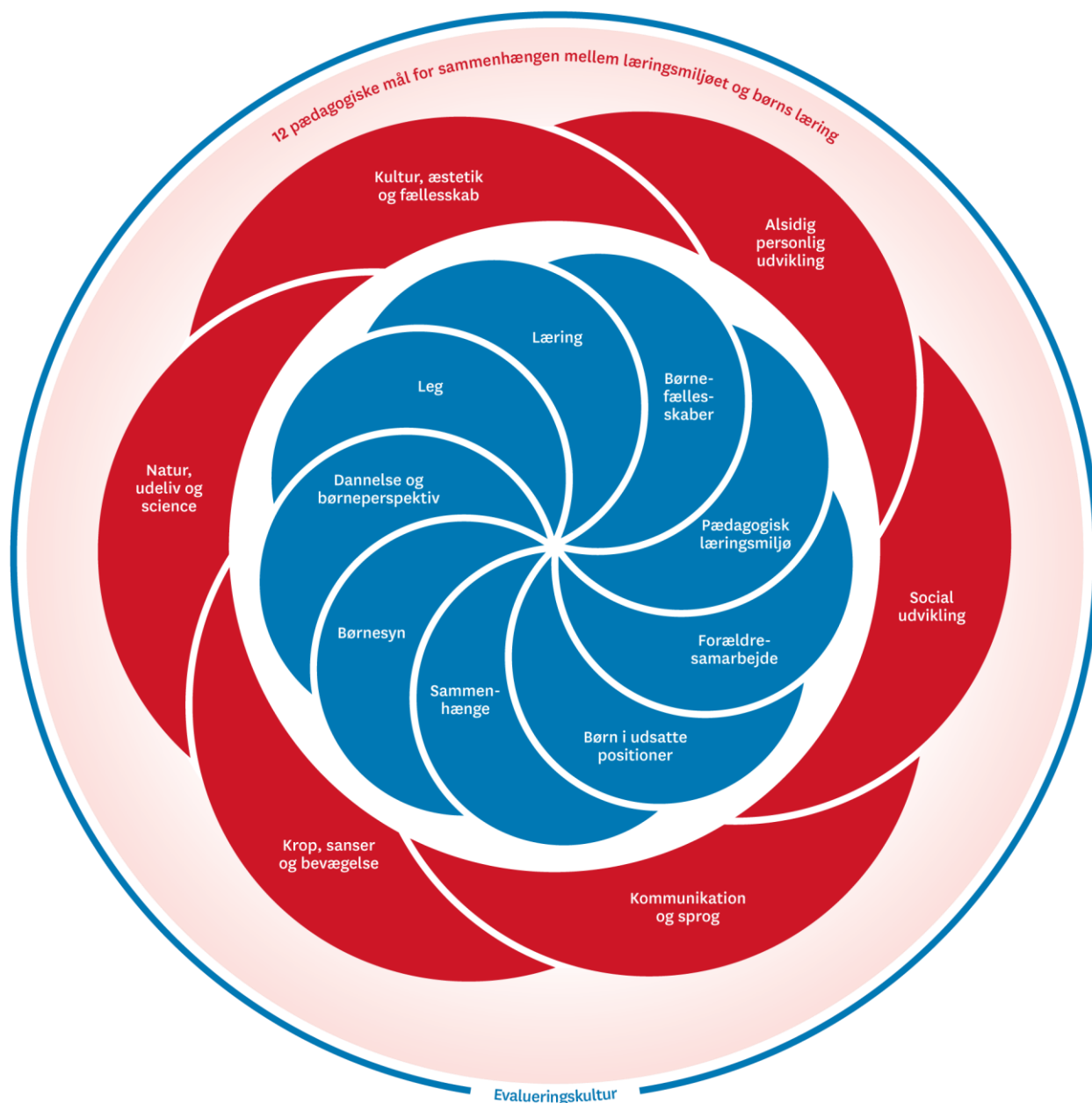

Pædagogisk læreplan for Vestbirk Naturbørnehave 2024

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Hvem er vi?

Vi er en lille selvejende institution under Vestbirk Friskole.

Vi har til huse i Vestbirk, tæt på Østbirk.

Området byder på en perlerække af naturskønne oaser, hvilke vi drager stor gavn af i vores pædagogiske arbejde.

Hos os er der højt til loftet og atmosfæren er hjemlig. Vi vægter ro, nærhed og at have en tæt relation til børnene og deres familier.

Vi arbejder med en meget flad ledelsesstruktur, hvilket betyder at ALLE har stor indflydelse på og medansvar for den daglige drift og de pædagogiske tiltag.

Vi er en Naturbørnehave, hvilket indebærer, at vi bestræber os på at implementere naturen i flere sammenhænge, ude som inde.

Vi er normeret til 30 børn i alderen 3-6 år. Der er ingen særlige krav for at søge plads hos os.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Værdigrundlag – Menneskesyn – Børnesyn

Det er vores ansvar at skabe en kultur, hvor børn, forældre og personale oplever trivsel, glæde, humor, anerkendelse, tillid, empati, udvikling og læring. Vi sørger for at skabe gode og udviklende læringsmiljøer for børnene.

Vi giver omsorg, nærvær og bestræber os på at være gode forbilleder.

Vi møder hinanden med tillid og i en positiv ånd med gensidig respekt og accept.

Vores pædagogiske arbejde udspringer af en humanistisk tankegang om, at alle mennesker er lige meget værd og har lige stor betydning for fællesskabet. Det er i fællesskabet med andre, at der er mulighed for at lære om sig selv og hinanden.

Vi er lydhør overfor børnene, hjælper, støtter og vejleder dem i deres gøremål og i deres bestræbelser på at lære verden at kende. Vi møder barnet der, hvor det befinder sig udviklings- og intersemæssigt. Vi giver input og igangsætter aktiviteter, der er med til at stimulere børnenes læring, fantasi og udvikling af lege. Barnet har krav på nære og tætte relationer til personalet, der på empatisk og indlevende måde drager omsorg for barnets trivsel og læring.

Vi respekterer og dyrker forskelligheder. Derfor tager vi individuelle hensyn og behandler børn forskelligt – sådan at alle børn får lige mulighed for en sund udvikling.

Vi ser forældrene som specialister på eget barn, og vi tror på, at de gør det bedste for deres børn. Derfor er det et fælles ansvar at skabe de bedste udviklingsmuligheder for barnet til et godt børneliv. Vi møder hinanden med åbenhed og anerkendelse og ser også her forskellighed som en ressource.

Vi tilstræber en tryk, smilende og let omgangsform, hvor også de kan føle sig set og mødt.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Vi **skaber rum for leg og samspil** børnene i mellem hver dag, det være sig i bundne som frie aktiviteter. Vi bestræber os på at skabe ro og nærhed om børnene, samt at understøtte det, de er optaget af.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Et tæt samarbejde mellem forældre og personale er det nødvendige fundament for at understøtte børnenes trivsel, læring og udvikling.

Vi prioriterer den daglige dialog med forældrene højt, eksempelvis ved at overlevere dem et par af barnets stjernestunder fra dagen. Ugentlig tilsendes der et nyhedsbrev, indeholdende ugens tema og øvrige aktiviteter, herunder hvad der pt rører sig i gruppen. Vi afholder løbende forældresamtaler, samt ved behov konferencer, med tværfaglige samarbejdspartnere.

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Vi arbejder med en rytme/struktur for dagen, for at skabe forudsigelighed, der for de fleste børn giver tryghed.

Børnehaven er indrettet således, at børnene har mulighed for at være i en mindre sammenhæng ved behov.

Vi har dagligt ”stilletid” de første 5-10 minutter under spisning, for at sikre pause hvor børnenes hoveder og nervesystem kan falde til ro.

Når det store fællesskab bliver for overvældende, laver vi en pædagogisk vurdering af det pågældende barns udfordringer og behov, og derudfra tilbydes så vidt muligt, det der på dagen, hjælper barnet bedst videre.

Det kan eksempelvis være at få ro og rum til at fordybe sig alene, her vælger de ofte at tegne, lege med Lego, læse i sofaen etc.

Af muligheder i selskab med en voksen kan nævnes: sansemotorisk stimuli alene eller i en lille gruppe, at tegne det som fylder, en god samtale. For nogle børn er det også meningsfuldt at være fysisk aktiv, såsom at være behjælpelig med de daglige gøremål.

For at opnå en god proces, ser vi det ærlige og respektfulde forældresamarbejde, som en afgørende faktor. Her tager vi os den tid, der er nødvendig for både forældre og personale og retter henvendelse til TEFL om nødvendigt.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

Efter hver sommerferie starter vi en ny førskolegruppe op. Gruppen tages i højere grad, ud af den store sammenhæng i børnehaven, det være sig fysiske ture ud af huset, der b.la. indebærer cykelture for at gøre dem mere sikre i trafikken.

Førskolearbejdet intensiveres fra januar. De 6 læreplanstemaer er udgangspunktet for forskellige pædagogiske skolerelaterede opgaver: Vi leger med rim og remser, introducerer bogstaver, tal og geometri på en legene måde. Vi laver øvelser med kroppen (puste, hinke, stå på et ben, snurre rundt mm.), snakker om, hvad vi hver især kan med hver vores krop og at det er ok at være forskellige.

Vi arbejder med følelser, at kende/formidle/udtrykke egne og aflæse andres, vi bruger eks. dukker, plancher og egne gestikulationer.

Vi snakker om, hvem man er - ”Hvor bor jeg?”, ”Hvornår har jeg fødselsdag?” m.m.

Vi snakker om vejr og vind, dyr og planter.

Herudover er vi én gang om ugen på Vestbirk friskole, hvor førskolebørnene mødes med 0. klasse og præsenteres for, hvad en skoletime kan indeholde. Vi deltager også, så vidt muligt i førskoleforløbet på Østbirk skole, når vi har flere børn, der skal der til.

Der tages hensyn til det enkelte barns engagement, barnet deltager på baggrund af egen formåen.

Vi afholder førskole-samtaler med forældrene, samt overleveringssamtaler med de aktuelle skoler.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Lokal forankring handler for os om, at bruge de faciliteter som byen tilbyder eller som vi kan bidrage med. Vi bruger naturen i omegnen. Herudover tager vi bussen til biblioteket i Horsens eller går til biblioteket eller kirken i Østbirk. Vi bruger de tilgængelige faciliteter på friskolen og Vestbirk musik- og sports-efterskole, som er vores nærmeste naboer. Vi deltager ligeledes i lokale arrangementer som f.eks. aktivitetsdag ved Vestbirk søerne, hvor man i vores stand kan slippe kreativiteten løs.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal ind- drages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Vi er en naturbørnehave med en hjemlig atmosfære, som i høj grad arbejder på at skabe et tryk, varmt og sanseligt miljø.

Naturen kan vi ikke indrette, men vi kan indrette os efter naturen. Det gør vi, når vi er på tur eller på den na- turgrund, der er en del af legepladsen. Vi lærer børnene, at insekter og planter bor i naturen, side om side med os, og dem passer vi på. Vi tror på, at børnene indirekte lærer om bæredygtighed hos os, fordi de mærker naturens rum og rytme, dyr & planter, der fungerer som små samfund, ligesom os mennesker.

Legepladsen er en naturgrund med skrænter, jord og løsliggende stammer fyldt med liv under sig. Udearealet er endvidere beplantet med frugttræer, frugtbuske, planter i potter og fuglehuse. Der er legehuse, huler, klatretræer, bålplads og en stor solid hytte hvor vi spiser madpakker, maler, leger, har træværksted og har arrangementer med forældre og bedsteforældre. Legepladsen er opbygget med mange faciliteter og små rum, som indbyder til fordybelse, eventyr, fysisk udfoldelse og fantasilege. Der er eksempelvis anlagt en trafikbane med lysregulering, hvor de præsenteres for færdselsregler og begreber. Der er kørertøjer til alle niveauer hvor de øver deres orienteringskompetencer, vestibulærsansen stimuleres og de øver sig i at dele og vente på tur etc.

Indenfor har vi bestræbt os på, at indrette børnehaven, så hjemligt som muligt. Det ses eksempelvis i vores landlige køkken, der er dug på bordene og børnene inddrages til at holde det ryddeligt, som var det et hjem. Vi har indrettet os med naturen som inspiration. Vindueskarme og hylder i organisk formede træplanker, og sjove finurlige træskulpturer, som er tilgængelige for leg. Detaljer, som håndtag og knopper er ligeledes i træknuder. Vi oplever, at indretningen pirrer børn og voksnes sanser, nysgerrighed, fantasi og kreativitet, ydermere bidrager den til en rolig og dynamisk atmosfære. Huset er ikke stort, dog er der skabt mange muligheder for at være i små rum og legefællesskaber.

Indretningen inde som ude, er med til at integrere det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Vi oplever at børnenes sanser stimuleres og vækkes og derigennem opstår refleksion og uddybende samtaler.

Vi prioriterer tid til at skabe trygge rum, fysisk og mentalt, med blik for hinanden, det enkelte barn samt det store fællesskab.

Vores udgangspunkt i 'naturlige' læringsmiljøer handler også i høj grad om at være i naturen. At have nær kontakt med de planter og dyr, som vi sameksisterer med.

Vi reflekterer løbende og igangsætter processer der bidrager til styrkelse af fællesskaber, venskaber, respekt, tryghed og medbestemmelse. Vi oplever, at børnene tager ejerskab af såvel de fysiske rammer som den mentale trivsel, når de inddrages. Eks. har en lille gruppe haft modstand på at komme på legepladsen. Gruppen blev hjulpet til at beskrive hvori deres modvilje lå, og der kunne efterfølgende i fællesskab med en voksen skabes en ny aktivitet.

Børnene oplevede at blive set, hørt og forstået, og fik en erfaring med at deres valg/beslutninger har betydning, der blev skabt grobund for at deres dømmekraft, selvstændighed og ansvarlighed voksede.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Rammer og sammenhæng

Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse, hvilket børn i særlig grad udvikler gennem leg. Børn skal have erfaringer med, at de selv kan påvirke deres livsbetingelser inden for rammerne af et fællesskab. Dermed opnår børnene gode forudsætninger for at navigere trygt, nysgerrigt og udforskende i det nære miljø, hvilket ruste dem til at håndtere fremtidige uddannelses- og livsarenaer.

Mål

Læringsmiljøet understøtter, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder på tværs af bla. aldersmæssige, kønsmæssige, sociale og kulturelle kategorier.

Læringsmiljøet understøtter samspil præget af tryghed og nysgerrighed, således at alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse, også i situationer der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Sådan gør vi i Vestbirk Naturbørnehave!

Legen har værdi i sig selv, da det er i legen, børnene udvikler sig. Vi observerer løbende på det enkelte barns trivsel og udvikling samt på, hvordan det enkelte barn begår sig i samspillet med de andre børn og i børnehaven generelt.

Vi har øje for børnenes baggrund, og har det in mente, når vi agerer i forhold til deres udfordringer. Vi er opmærksomme på at for at behandle alle børn ens, skal vi nogle gange give dem noget forskelligt. Med denne tilgang anerkender vi det enkelte barn.

Legen prioriteres og respekteres meget i dagligdagen. Det er i legen, børnene øver sig både i forhold til at mærke grænser, egne ønsker i legen og derudfra forhandle. Her møder børnene hele følelsesregisteret vi lytter til barnet, rummer, spejler og guider, når det er nødvendigt.

Vi bestræber os på at skabe en tryk ramme for børnene, at være autentiske, nærværende, tillidsfulde og skabe tætte relationer, så børnene kan udvikle sig personligt.

Tydelighed, nærvær og retning er vigtige parametre for os, når vi er sammen med børnene, enten i strukturerede pædagogiske aktiviteter eller i vores tilstedeværelse ved børnenes frie leg.

Vi ser på, hvordan vi kan understøtte barnet, når:

- barnet finder ind i nye legerelationer,
- barnet inviterer andre til leg,
- barnet igangsætter en leg,
- barnet har brug for at trække sig i eget selskab,
- barnet øver sig i selvhjulpethed
- barnet bruger dets sprog
- barnet er engageret og deltagende.

Vi bruger vores objektive iagttagelser aktivt ift. børn, der har brug for støtte. Vi er opmærksomme på, at det kan være nødvendigt at rammesætte en leg for at den fungerer hensigtsmæssigt for de børn, som er involverede.

Social udvikling

”Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Rammer og sammenhæng

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, der bidrager til demokratisk dannelse. Derfor skal læringsmiljøet understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj mm.

Legen spiller en central rolle for børns sociale læring og udvikling. Derfor er det afgørende, at alle børn får mulighed for at indgå i legefællesskaber.

Mål

Læringsmiljøet understøtter, at alle børn trives og oplever at høre til i sociale fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource.

Læringsmiljøet understøtter, at alle børn udvikler empati og relationer, der bidrager til demokratisk dannelse.

Sådan gør vi i Vestbirk Naturbørnehave!

Læringsmiljø til understøttelse af den sociale udvikling

Det kræver tillid og trygge rammer for at skabe en bæredygtig udvikling og trivsel. I børnehaven definerer vi sociale fællesskaber, som et sammenhold mennesker imellem. Det betyder, at vi arbejder med, at børnene udvikler respekt og empati for sig selv og hinanden.

I kraft af, at det pædagogiske læringsmiljø er til stede hele dagen, arbejder vi med børnenes sociale udvikling, dannelse og trivsel løbende. Vi har konstant øje for børnenes samspil og handler ud fra dette.

Vi holder samlinger for hele børnegruppen, tager på ture, hvor børn i alle aldersgrupper, er sammen om et konkret formål. Derudover deler vi børnene op i deres egen aldersgruppe, og laver aktiviteter målrettet deres alder og kompetencer. Vi tager på ture med de ældste og de mellemste ugenligt, det giver de yngste børn mulighed for uforstyrret at undersøge og udforske de hjemlige rammer, og danne relationer med hinanden.

Formålet med aktiviteterne er at styrke relationerne og dynamikkerne i de små og store fællesskaber. Der skabes små oaser for børnene, hvor de kun skal forholde sig til en mindre gruppe børn. Herigennem ser vi, at både den store og de mindre gruppers fællesskab styrkes og at der dannes legerelationer på tværs.

Vi understøtter barnets sociale udvikling ved at

- støtte barnet i at indgå i legerelationer med én eller flere børn,
- anerkende børnenes initiativer,
- anerkende de børn der inviterer andre børn ind i legen,
- skabe plads til at legen kan udvikle sig over tid og sted,
- hjælpe barnet til at indgå kompromisser i legen, uden at miste sin integritet,
- hjælpe barnet til at kommunikere sit budskab for eksempel i en konfliktsituation.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Rammer og sammenhæng

Et komplekst og nuanceret sprog er afgørende for børns udvikling og dannelse, idet sprog giver børn mulighed for at ytre sig om tanker, følelser, behov og viden om verden. Sprog er adgang til at begrebsliggøre og forstå sig selv, og det er et væsentligt grundlag for, at barnet gradvist kan udvikle refleksionsevne, kognitive og analytiske kompetencer. Kropssprog, talesprog, skriftsprog og billedsprog er en forudsætning for at udveksle viden og erfaringer med andre. Kommunikation og sprog er derfor af stor betydning for børns mulighed for at deltage, ikke kun i nære børnefællesskaber, men også en forudsætning for at deltage i skolelivet, i demokratiske processer og i samfundet.

Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at dagtilbuddet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale, at det pædagogiske personale er bevidste om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.

Mål

Læringsmiljøet understøtter, at alle børn får mulighed for at udvikle sprog, der bidrager til, at de kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.

Læringsmiljøet understøtter, at alle børn gradvist udvikler sprog, så de opnår erfaringer med at sprogliggøre tanker, behov og ideer til brug i lærende, reflekterende og kreative fællesskaber.

Sådan gør vi i Vestbirk Naturbørnehave!

Stimulering og understøttelse af at anvende sproget

Vi arbejder bevidst med udvidelse af sproget for derigennem at give børnene et så nuanceret og mangfoldigt sprog som muligt. Vi er opmærksomme på ikke at afbryde eller færdiggøre det barnet siger.

Vi arbejder legende med sproget igennem rim, remser, sanglege og fjolleord mm. Vi bruger udvalgte traditioner og temaer, til at introducere børnene for nye begreber og ord ex 'faste' til fastelavn og 'advent' til jul.

Vi er bevidste om, at det verbale og nonverbale sprog er en stor og vigtig del af alt, hvad vi foretager os.

Vi hjælper børnene med at sætte ord på tanker, følelser og oplevelser. Vi spejler og beskriver barnets udtryk.

Vores indretning og daglige gøremål inspirere ligeledes til at understøtte den sproglige udvikling. Vi har de små dialoger når;

- Støvlerne driller
- Bordene skal tørres af
- Fingrene vaskes
- Madpakkerne findes frem
- Osv.

Vi har en sofa foran et lille bibliotek med billedbøger. Læsekrogen bruges dagligt af mange. Børnene hygger sig alene, sammen, med deres forældre eller en voksen fra børnehaven, hvilket understøtter dialogisk læsning.

Ugentligt sættes der særligt fokus på sproglig udvikling. Her arbejdes med sproglige aktiviteter af forskellig art, ex lydelig opmærksomhed. Enkelte børn er i forløb med tale-, hørekonsulenter fra Horsens kommune. Sprogarbejdet følges op i samarbejde med forældrene.

I månederne op til skolestart får de ældste børn førskoleopgaver, der tager udgangspunkt i sprogets lyde og en større forståelse af ord, hvor kommer de fra og hvad betyder de.

Krop, sanser og bevægelse

”Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen”.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Rammer og sammenhæng

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen. Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen, - gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Dagtilbuddets alsidige læringsmiljø skal give alle børn, mulighed for at deltage med de erfaringer, de har med sig. Børnene skal inviteres til at få mangfoldige kropslige erfaringer i et læringsmiljø, hvor bevægelsesglæde, kreativitet og leg er nøglebegreber, og hvor det pædagogiske personale afpasser støtten til det enkelte barn og skaber fleksible og inkluderende læringsmiljøer.

Forældre inddrages som samarbejdspartnere med hensyn til at give børnene gode betingelser for bevægelse, f.eks. ved at dele pædagogiske overvejelser om bevægelsesvenlig påklædning, værdien af risikoorienteret leg og det at udfordre og følge børnenes bevægelsesmæssige interesser.

Mål

Læringsmiljøet understøtter, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mangfoldige måder at bruge kroppen på.

Læringsmiljøet understøtter, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så de bliver fortrolige med kroppen, kropslige fornemmelser, kroppens funktioner og mangfoldige bevægelsesmuligheder.

Sådan gør vi i Vestbirk Naturbørnehave!

Kroppen som sanseapparat

Læringsmiljøet understøtter, at alle børn har mulighed for at opleve kroppens færdigheder og potentiale, i såvel ro som i aktivitet.

Vores mål er at de bliver fortrolige med kroppen, kropslige fornemmelser og kropskendskab, kroppens funktioner og mangfoldige bevægelsesmuligheder.

Vi laver sansemotoriske baner med variationer op - ned, over - under, rotationer, balancegang og på og i blødt – hårdt underlag, også i bare tæer. Vi danser sammen med børnene til musik. Vi laver aktiviteter med bolde – kaste, gribe og sparke. Vi arrangerer kreative miljøer, hvor der er mulighed for at klippe, klistre og folde. Vi laver mad og bager sammen med børnene. Vi går på tur mindst én gang om ugen og vi er i gymnastiksalen også én gang om ugen. Vi har arrangeret organiserede slåskampe, hvor rammerne er sat på forhånd – i samarbejde med børnene. Via nyhedsbreve og daglige overleveringer, beskriver vi børnenes bevægelsesmæssige interesser og evt. udfordringer.

Vi ser

- børn, der finder glæde ved at bruge kroppen,
- børn, der øver sig,
- børn, der hurtigt lærer at cykle,
- børn, udfordrer sin egen formåen
- børn, der kan fordybe sig.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Rammer og sammenhæng

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Legen er en væsentlig indgang, både med hensyn til børnenes oplevelse af naturen og oplevelsen af sig selv i naturen. Naturen er også et eksperimentarium, hvor børn gør de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder ved at foretage undersøgelser, udforske sammenhænge og anvende forskellige analoge og digitale redskaber til fastholdelse af erfaringer og oplevelser og til at søge ny viden. Samtidig får børnene en begyndende forståelse for teknologi.

Der vil også være grundlag for at arbejde med fokus på bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur, som et handlekompetent, kritisk og demokratisk menneske.

Overordnet har temaet tre tilgange, som ideelt set alle tre er til stede i det pædagogiske arbejde:

- En naturtilgang med fokus på leg i naturen med naturmaterialer. Fokus skal samtidig være rettet mod naturen som levested for levende organismer.

- En udelivstilgang der tager udgangspunkt i, at børnene møder mange forskellige udemiljøer med plads til store bevægelser, oplevelser og med kroppen i spil.
- En science-tilgang med vægt på undersøgelser som at måle og veje skal ligeledes tænkes ind.

Mål

Læringsmiljøet understøtter, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som stimulerer og udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturtyper, naturfænomener og levende organismer, samt en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.

Læringsmiljøet understøtter, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, og således får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Sådan gør vi i Vestbirk Naturbørnehave!

Idet vi er en naturbørnehave, er vi rigtig meget ude. Vi bruger uderummet som et læringsrum for forståelse for natur og miljø.

Børnene lærer direkte gennem kropslige og sansemæssige indtryk og oplevelser. Vi har som eksempel arbejdet med vand – saltvand contra ferskvand. I dette projekt undersøgte vi vands forskellige egenskaber og funktioner. Kan vand fryse? Hvad fryser hurtigst? Kan pinde flyde både i fersk- og saltvand? Hvilke dyr og organismer lever hvor?

Vi arbejder med børnenes kendskab og forståelse for natur og miljø, implicit bæredygtighed. Vi undersøger hvilke dyr, kryb og organismer vi har på legepladsen dagligt. Vi følger dyr og planter året rundt. Hvem er vågen om vinteren? Hvorfor taber træerne bladene, er bærerne modne nok til at vi kan spise dem nu? Osv.

Vi skærper børnenes interesse og nysgerrighed ved at være i naturen. Vi finkæmmer vores ral for fossiler, vi kigger sneglespor, vi finder kryb og kravl, vi brøler med løverne, vi ligger på ryggen og studerer skyernes vej hen over himlen mm.

Vi sikrer os at introducere alle børnene til naturen, udeliv og science i planlagte aktiviteter, såsom; ture til skov, sø, vindmølle, marker og krat.

Nogle gange i flok - andre gange én til én, vi prioriterer i høj grad at følge, hvad der optager børnene.

Vi ser:

- børn, der finder glæde ved at være i naturen,
- børn, der er nysgerrige og videbegærlige i og på naturen,
- børn, der udfordres og rykker grænser fysisk og mentalt
- børn, der er opmærksomme på vores aftryk og spor i naturen, såsom skrald.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Rammer og sammenhæng

Kultur er både en kunstnerisk og en skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser. Børn møder de kulturelle værdier og tilegner sig dem i hverdagslivet. Det er gennem kultur, børn møder nye sider af sig selv, får mulighed for at udtrykke sig på mangfoldige måder og forstå deres omverden.

Læringsmiljøet er afgørende for børns dannelse, og deres forståelse af kultur. Det pædagogiske personale må derfor formidle glæde ved æstetiske oplevelser og skabende praksis. De må aktivt formidle kultur og støtte alle børn uanset baggrund, kompetencer og forudgående erfaringer med kultur. De må ligeledes støtte børnene i at eksperimentere med, øve sig i og afprøve sig selv indenfor en bred vifte af kunstarter og udtryk.

Alle børn skal have erfaringer, der kan forankre værdier, og som kan fungere som rettesnor til at orientere sig og handle på en hensynsfuld, demokratisk og respektfuld måde. Dette understøtter positive fællesskaber og sikrer sammenhæng til skole, lokalsamfund og en globaliseret verden.

Mål

Læringsmiljøet understøtter, at alle børn indgår i et ligeværdigt og mangfoldigt fællesskab, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.

Læringsmiljøet understøtter at alle børn får mangfoldige kulturelle oplevelser både som tilskuere og som aktive deltagere. Derved stimuleres deres engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, så de får erfaring med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Sådan gør vi i Vestbirk Naturbørnehave!

Et ligeværdigt og mangfoldigt fællesskab

Vi tager afsæt i den mangfoldighed og diversitet, der er i børnegruppen vi ser og bruger dette som en res- source. Vi er bevidste om, at vi er kulturbærere, Det betyder, at vores formidling af kultur er vigtig, det gør vi ved at være nærværende og beskrivende i vores daglige virke og aktiviteter.

Vi er opmærksomme på, at vi er en lille institution, hvor de etniske kulturer sjældent er repræsenteret, derfor gør vi en dyd ud af at tale om de forskelligheder der er og opstår mennesker imellem.

Vi lægger stort vægt på traditioner i vores årshjul og specifikke temaer, I forbindelse med disse udtrykker vi os i pap, træ, ler, modellervoks og 'forhåndenværende materialer'. Vi skaber aktiviteter for børnenes kreative udfoldelse, nysgerrighed, fantasi og bevidsthed om materialernes anvendelighed. Vi synger, danser og optræder for og med hinanden. Eksempelvis har vi haft litteraturtema, hvor børnene præsenterede deres favoritbog for hinanden og sammen digtede en fælles historie.

Endvidere tager vi på på bibliotek, den lokale rideskole, tæller naboens får, lam og ænder, til Middelalderfestival mm.

Vi bruger vores samlinger til at snakke om normer, forskelligheder og erfaringer. Vi tør udfordre og stille spørgsmål på handlinger og adfærd.

Formålet er at styrke det store fællesskab, og at skabe små oaser for børnene, hvor de kun skal forholde sig til en mindre gruppe børn. Herigennem ser vi, at både det store fællesskab og de mindre grupperes fæl- lesskab styrkes og at der dannes legerelationer på tværs

Vi ser på, hvordan vi kan understøtte barnet i fællesskabet ved at:

- gøre opmærksom på hinanden
- opfordre til at hjælpe og blive hjulpet af hinanden
- invitere ind i de fælles aktiviteter
- skabe plads til at alle kan være med
- hjælpe barnet i at indgå kompromisser
- skabe ro til at børnene lytter til hinanden

Vi ser børn

- der er nysgerrige på hinanden
- der er aktive deltagere i fællesskabet
- der gør opmærksom på hinanden
- der opfordrer til at hjælpe og blive hjulpet af hinanden
- der inviterer ind i de fælles aktiviteter
- der skaber plads til at alle kan være med
- der tager imod hjælp til at indgå kompromisser
- der forstår, at der skal være opmærksomhed for at man kan lytte til hinanden.

Evalueringskultur

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Vi evaluerer temaer og specifikke aktiviteter efter SMTTE-modellen. Evaluering af pædagogisk praksis foregår dagligt kollegaer imellem og løbende på de månedlige personalemøder samt de pædagogiske dage.

Vi bruger de ugentlige nyhedsbreve til at indvie forældrene i hvad der rører sig i forhold til børnenes trivsel, udviklings interesser og vores pædagogiske praksis i det.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Den pædagogiske læreplan gennemgås løbende, hvor vi forholder os objektivt og nysgerrige til de pædagogiske mål og den daglige praksis, 'kan vi genkende det skrevne, er der tilføjelser, nye tiltag eller forældede tilgange.